

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича (педагогічна) практика в ЗЗСО

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 1 від 26 серпня
2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва практики	Виробнича педагогічна практика в ЗЗСО
Викладач (-і)	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон викладача	59-60-06
Е-mail викладача	tamara.halytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	9 ЄКТС 270 год. залік
Консультації	Понеділок 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом проходження практики є процес отримання студентами професійного досвіду шляхом безпосереднього виконання педагогічних, виховних, методичних та організаційних завдань в ЗЗСО. Практика дає можливість студентам ознайомитися з реальними умовами педагогічної діяльності, застосувати теоретичні знання в практичній роботі та розвинути необхідні навички для майбутньої професії вчителя і класного керівника.</p> <p>Особливістю виробничої педагогічної практики є те, що саме у її процесі відбувається найбільш інтенсивне ознайомлення з усіма аспектами майбутньої роботи, проявляється критичне та осмислене ставлення до дисциплін, що вивчаються, включаються механізми педагогічної рефлексії, формуються основи професійної самооцінки. Тобто важливою складовою частиною професійної підготовки майбутніх учителів-істориків є педагогічна практика, передбачена навчальними планами Факультету історії, політології і міжнародних відносин на третьому курсі бакалаврату ОП 014 «Середня освіта (історія)».</p> <p>Виробнича цільова педагогічна практика в школі складається з 6 тижнів:</p> <p>I етап – підготовчий. На цьому етапі проводиться настановча конференція, в ході якої студенти знайомляться із особливостями практики, практичними рекомендаціями, звітною документацією, формами контролю, критеріями оцінювання, порадами фахівців. А також здійснюється аналіз організаційно-функціональних особливостей баз практики.</p> <p>II етап – самостійна організація студентами спеціальності 014 «Середня освіта (історія)» навчально-виховного процесу в умовах конкретного навчального закладу: 6 тижнів у закладах загальної середньої освіти (5-7 класи).</p> <p>III етап – підсумковий. Включає підготовку звіту, його захист і підсумкове оцінювання результатів практики.</p>	
3. Мета та цілі практики	
<p>Мета виробничої (педагогічної) практики студентів третього курсу є: знайомство з конкретними умовами сучасної професійної педагогічної діяльності у ЗЗСО; професійне становлення майбутнього педагога шляхом практичного застосування теоретичних знань, розвитку педагогічних умінь і навичок, формування індивідуального стилю роботи з учнями на основі навчальної, виховної, методичної, комунікативної складових, а також впровадження особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів у навчально-виховний процес; отримання студентом необхідних практичних навичок та особистого досвіду з метою зростання у майбутньому до справжнього дипломованого професіонала.</p> <p>Основні завдання виробничої цільової педагогічної практики в школі</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення зі структурою й особливостями функціонування закладів загальної середньої освіти, їх документацією і матеріально-технічним забезпеченням; • ознайомлення студентами-практикантами з методикою навчання учителів-методистів, а 	

також ознайомлення з їх педагогічним досвідом;

- ознайомлення з роботою класного керівника, організація та проведення виховної роботи в закріпленому класі; вивчення психолого-педагогічних особливостей учнів, підготовка на одного з них психолого-педагогічної характеристики; вивчення класного колективу (5-7 кл.);
- проведення уроків, позакласних заходів з використанням засвоєних педагогічних методів і прийомів педагогічної діяльності, використання сучасних освітніх технологій для підвищення ефективності навчального процесу;
- врахування індивідуальних потреб, здібностей та інтересів кожного учня під час планування та проведення уроків і виховних заходів, створення умов для саморозвитку та самореалізації учнів у процесі навчально-виховної роботи, забезпечення підтримки та мотивації учнів у досягненні їхніх особистих цілей;
- організація активної участі учнів у навчальному процесі через проектну, дослідницьку та творчу діяльність, формування у школярів навичок самостійного пошуку, аналізу та використання інформації, залучення учнів до колективної діяльності, спрямованої на досягнення спільної мети;
- розробка навчальних матеріалів (НМК) з урахуванням вікових, психологічних та індивідуальних особливостей учнів;
- набуття необхідного комплексу комунікативних навичок спілкування та вмінь встановлювати психологічний контакт з вчительським колективом і класом, формування позитивного мікроклімату в колективі, розвиток навичок співпраці, емпатії та взаємоповаги;
- організація та проведення виховних заходів, спрямованих на формування морально-етичних цінностей, громадянської свідомості та соціальної відповідальності, створення умов для розвитку індивідуальних здібностей і талантів учнів;
- здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду; розвиток педагогічного мислення, любові до майбутньої професії, поліпшення своїх педагогічних здібностей; конкретизація, вдосконалення і розвиток необхідних професійних якостей вчителя.

Під час виробничої (педагогічної) практики студенти повинні **знати**:

- структуру та функціонування закладів освіти: організацію роботи закладів загальної середньої освіти, документацію, матеріально-технічне забезпечення школи, особливості управління освітнім процесом;
- сучасні педагогічні методи та прийоми, які застосовують учителі-методисти, передовий педагогічний досвід та практики навчання;
- психолого-педагогічні основи: вікові, психологічні та педагогічні особливості учнів, особливості роботи з класним колективом (5–7 класів), методи аналізу та складання психолого-педагогічної характеристики учня;
- принципи врахування індивідуальних потреб, здібностей та інтересів учнів, основи організації навчальних проектів, дослідницької та творчої діяльності учнів, використання сучасних освітніх технологій для підвищення ефективності навчання;
- знати ефективні види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів в освітньому процесі;
- знати особливості виховних заходів з акцентом на розвиток морально-етичних цінностей і громадянської відповідальності;
- знати прийоми ефективного педагогічного спілкування.

Під час практики студенти мають **вміти**:

- ✓ аналізувати структуру та документацію закладів освіти, ознайомлюватися з досвідом учителів-методистів і адаптувати його до власної діяльності;
- ✓ переносити знання з дисциплін у площину навчальних предметів;
- ✓ складати плани-конспекти уроків і позакласних заходів і НМК, проводити уроки з використанням сучасних освітніх технологій, організовувати проектну, дослідницьку та творчу діяльність учнів, адаптувати уроки до індивідуальних потреб і здібностей учнів з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу, реалізовувати компетентнісний і діяльнісний підходи;

- ✓ застосовувати ефективні види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів в освітньому процесі;
- ✓ проводити виховні заходи, спрямовані на розвиток моральних цінностей, громадянської свідомості та індивідуальних талантів учнів, організовувати позакласну діяльність для формування колективної згуртованості;
- ✓ оцінювати психологічні та педагогічні особливості учнів, складати психолого-педагогічну характеристику на учня.
- ✓ будувати позитивні відносини з учнями, колегами, розвивати навички емпатії, співпраці та взаємоповаги;
- ✓ керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- ✓ усвідомлювати власну відповідальність, аналізувати й оцінювати результати своєї педагогічної діяльності, вдосконалювати педагогічні здібності, формувати любов до професії та розвивати професійні якості вчителя.

4. Програмні компетентності та результати практики

Під час виробничої (педагогічної) практики в школі формується інтегральна компетентність – це здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно-спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці.

ЗК 5. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

ЗК 8. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки

Фахові (предметні) компетентності:

ФК 1. Наявність системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти.

ФК 4. Здатність до розуміння теоретичних і практичних засад педагогіки, психології і сучасних освітніх технологій.

ФК 5. Здатність володіти системою знань із методики викладання історії і правознавства, знати зміст навчальних програм та підручників, засоби, методи та основні прийоми навчання, способи перевірки знань та умінь учнів та критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень, форми позакласної та позашкільної роботи та ін.

ФК 7. Здатність застосовувати знання, уміння і навички із дисциплін фундаментальної і професійної підготовки у практичній діяльності – у навчанні історії і правознавства, організації навчально-виховного процесу, розробці навчально-методичного забезпечення дисциплін.

ФК 8. Здатність визначати мету та завдання шкільних курсів історії і правознавства, аналізувати навчальну програму та навчально-методичну літературу, складати плани-конспекти уроків, визначати тип та форму уроку, враховувати пізнавальні можливості учнів та ін.

ФК 9. Здатність самостійно організовувати навчально-виховний процес, добирати ефективні методи, прийоми, форми і засоби навчання, спрямовані на розвиток вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також дотримуватися вимог безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу.

ФК 10. Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання.

ФК 11. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень

учнів.

ФК 13. Здатність до оволодіння базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності студентів до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ФК 16. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати самооцінку та корегування пізнавальної діяльності, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ФК 17. Здатність формувати історичну свідомість, національну пам'ять, провадити громадянсько-патріотичне виховання серед молоді. ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства, виховувати правову свідомість та культуру в учасників освітнього процесу.

Забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)

– знати вітчизняну і світову історію з метою перенесення їх у площину навчальних предметів (ПРН1);

– знати теоретичні і практичні основи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій, особливості організації та проведення навчально-виховної роботи відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти (ПРН 4);

– знати теоретичні і практичні основи методики викладання історії і правознавства, орієнтуватися на їх сучасні досягнення (ПРН 5).

– самостійно організовувати освітній процес із врахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу, вибираючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання (ПРН 6);

– застосовувати ефективні види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів в освітньому процесі (ПРН 7);

– розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, дотримуючись норм української літературної норми і вимог до написання наукових та навчальних текстів (ПРН 9);

– здійснювати планування, організацію та реалізацію сучасних інноваційних технологій навчання історії і правознавства на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів (ПРН 12);

– організовувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, яка ґрунтується на здобутих знаннях, демократичних і гуманістичних цінностях (ПРН 15);

– брати участь у командній роботі, застосовувати оптимальну стратегію діяльності і приймати обґрунтовані рішення у складних і часом непередбачуваних професійних і життєвих ситуаціях, що потребує застосування нових підходів і прогнозування, усвідомлення власної відповідальності (ПРН 16);

– знати культурну спадщину українського народу в контексті світової культури, поважати різноманіття та мультикультурність світу; керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва (ПРН 17);

– діяти на основі сформованих ціннісних орієнтирів; з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, усвідомлювати рівні можливості кожного члена суспільства та педагогічного й учнівського колективів, враховувати гендерний підхід, формувати історичну і політичну культуру, національну пам'ять, провадити громадянсько-патріотичне виховання (ПРН 19);

– вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності, усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання протягом життя (ПРН 20).

5. Організація і зміст практики

Обсяг практики

Вид практики

Загальна кількість годин

Виробнича (педагогічна)		270	
Ознаки практики			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
шостий	«Середня освіта (історія)»	третій	нормативний
План проходження практики			
Зміст роботи			Кількість годин
<p>Настановча конференція передбачає ознайомлення студентів із завданнями, змістом і метою педагогічної практики, зокрема з навчальною, виховною, методичною та організаційною складовими. Обговорюється організаційний план роботи: строки, обсяг завдань, форми звітності, розподіл студентів за класами, закріплення наставників, графік проведення уроків і заходів. Студентам роз'яснюють правила поведінки, вимоги до документації та педагогічної етики, а також надають інструкції щодо застосування методик викладання та сучасних освітніх технологій. Відбувається обговорення можливих труднощів і відповідей на запитання, надаються рекомендації для ефективної роботи, а також акцентується увага на важливості практики для професійного розвитку майбутнього вчителя.</p>			2 год
<p>Під час першого етапу практики в ЗЗСО студенти знайомляться зі структурою, особливостями функціонування та матеріально-технічним забезпеченням школи, вивчають її статут, правила внутрішнього розпорядку, а також педагогічну та навчальну документацію. Інструктаж щодо правил поведінки у школі, дотримання педагогічної етики, відповідальності за збереження матеріально-технічного забезпечення закладу. Розподіл студентів по класах, призначення їм керівників-методистів від школи. Організуються екскурсії та оглядові заняття (пасивна практика), спрямовані на ознайомлення із середовищем освітнього закладу та його специфікою. Студенти детально ознайомлюються з методикою майбутньої педагогічної роботи, порядком планування та проведення уроків і виховних заходів. Відбувається інструктаж щодо ведення щоденників педагогічної практики, записів спостережень, нотаток, збору й обробки матеріалів, що є основою для аналізу та підготовки звітної документації.</p>			30
<p>Основний етап практики Цей етап включає безпосередню реалізацію студентами завдань педагогічної практики. Студенти готують плани-конспекти, НМК, проводять уроки з історії, виховні та позакласні заходи, застосовуючи сучасні методики навчання, індивідуальний підхід до учнів та інтеграцію знань з університетських дисциплін у навчальний процес. Вони організують освітню і виховну діяльність, враховуючи психолого-педагогічні особливості школярів, здійснюють спостереження за учнівським колективом і проводять діагностику окремих учнів для складання психолого-педагогічної характеристики. Студенти активно співпрацюють із вчителями-методистами, класними керівниками, адміністрацією школи, беруть участь у шкільних заходах, розробляють навчально-методичні матеріали та аналізують ефективність власної педагогічної діяльності. Основний етап спрямований на практичне закріплення професійних знань, формування вмінь та навичок майбутніх педагогів.</p>			214 год
<p>Виконання індивідуальних завдань, психолого-педагогічної характеристики на учня. На цьому етапі студенти виконують завдання, спрямовані на розвиток умінь і навичок самостійного вирішення професійних</p>			10

завдань. Студенти отримують можливість реалізувати творчий підхід, враховуючи специфіку своєї предметної підготовки, та оцінити ефективність власних рішень у реальних умовах освітнього середовища.																																																	
Підсумковий етап. Підсумкова конференція. На завершальному етапі педагогічної практики студенти узагальнюють результати своєї діяльності, аналізують виконані завдання та оцінюють досягнення поставлених цілей. Вони готують звітні документи про проходження практики. Проводиться самооцінка й рефлексія набутого досвіду, виявляються сильні та слабкі сторони у професійній підготовці. Студенти отримують рекомендації для подальшого вдосконалення педагогічних навичок.	12																																																
Залік є завершальним етапом педагогічної практики, під час якого підводяться підсумки виконаної роботи та оцінюється рівень професійної підготовки студентів. Студенти представляють результати своєї діяльності у формі захисту звіту, демонструють знання, вміння та навички, набуті під час практики. Оцінюються проведені уроки, виховні та позакласні заходи, якість підготовлених навчально-методичних матеріалів, психолого-педагогічні характеристики учнів, виконання індивідуальних завдань та рівень ведення документації. Під час заліку студенти отримують зворотний зв'язок, який сприяє формуванню подальших напрямів їхнього професійного розвитку.	2																																																
Загальна кількість	270																																																
6. Система оцінювання практики																																																	
Загальна система оцінювання практики	<p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" data-bbox="576 1010 1474 1451"> <thead> <tr> <th data-bbox="576 1010 778 1133" rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th data-bbox="778 1010 938 1133" rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th data-bbox="938 1010 1474 1072">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th data-bbox="938 1072 1474 1133">для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="576 1133 778 1167">90 – 100</td> <td data-bbox="778 1133 938 1167" style="text-align: center;">A</td> <td data-bbox="938 1133 1474 1294" rowspan="5" style="text-align: center;">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1167 778 1200">80 – 89</td> <td data-bbox="778 1167 938 1200" style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1200 778 1234">70 – 79</td> <td data-bbox="778 1200 938 1234" style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1234 778 1267">60 – 69</td> <td data-bbox="778 1234 938 1267" style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1267 778 1301">50 – 59</td> <td data-bbox="778 1267 938 1301" style="text-align: center;">E</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1301 778 1357">26 – 49</td> <td data-bbox="778 1301 938 1357" style="text-align: center;">FX</td> <td data-bbox="938 1301 1474 1357">не зараховано з можливістю повторного проходження практики</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 1357 778 1451">0-25</td> <td data-bbox="778 1357 938 1451" style="text-align: center;">F</td> <td data-bbox="938 1357 1474 1451">не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Розподіл балів:</p> <table border="1" data-bbox="560 1514 1458 1908"> <thead> <tr> <th data-bbox="560 1514 683 1559">№ з/п</th> <th data-bbox="683 1514 1326 1559">Вид контролю</th> <th data-bbox="1326 1514 1458 1559">Бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="560 1559 683 1603">1.</td> <td data-bbox="683 1559 1326 1603">Оцінка фахової підготовки</td> <td data-bbox="1326 1559 1458 1603">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1603 683 1648">2.</td> <td data-bbox="683 1603 1326 1648">Оцінка за залік</td> <td data-bbox="1326 1603 1458 1648">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1648 683 1693">3.</td> <td data-bbox="683 1648 1326 1693">Оцінка за проведення уроків</td> <td data-bbox="1326 1648 1458 1693">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1693 683 1738">4.</td> <td data-bbox="683 1693 1326 1738">Оцінка проведених виховних заходів</td> <td data-bbox="1326 1693 1458 1738">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1738 683 1783">5.</td> <td data-bbox="683 1738 1326 1783">Оцінка психолого-педагогічного учня</td> <td data-bbox="1326 1738 1458 1783">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1783 683 1827">6.</td> <td data-bbox="683 1783 1326 1827">Оцінка письмового звіту і його захисту</td> <td data-bbox="1326 1783 1458 1827">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1827 683 1872">7.</td> <td data-bbox="683 1827 1326 1872">Оцінка індивідуального завдання</td> <td data-bbox="1326 1827 1458 1872">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="560 1872 683 1908"></td> <td data-bbox="683 1872 1326 1908" style="text-align: center;">ВСЬОГО</td> <td data-bbox="1326 1872 1458 1908" style="text-align: center;">100</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	для заліку	90 – 100	A	зараховано	80 – 89	B	70 – 79	C	60 – 69	D	50 – 59	E	26 – 49	FX	не зараховано з можливістю повторного проходження практики	0-25	F	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики	№ з/п	Вид контролю	Бали	1.	Оцінка фахової підготовки	10	2.	Оцінка за залік	20	3.	Оцінка за проведення уроків	20	4.	Оцінка проведених виховних заходів	15	5.	Оцінка психолого-педагогічного учня	15	6.	Оцінка письмового звіту і його захисту	10	7.	Оцінка індивідуального завдання	10		ВСЬОГО	100
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																																													
		для заліку																																															
90 – 100	A	зараховано																																															
80 – 89	B																																																
70 – 79	C																																																
60 – 69	D																																																
50 – 59	E																																																
26 – 49	FX	не зараховано з можливістю повторного проходження практики																																															
0-25	F	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики																																															
№ з/п	Вид контролю	Бали																																															
1.	Оцінка фахової підготовки	10																																															
2.	Оцінка за залік	20																																															
3.	Оцінка за проведення уроків	20																																															
4.	Оцінка проведених виховних заходів	15																																															
5.	Оцінка психолого-педагогічного учня	15																																															
6.	Оцінка письмового звіту і його захисту	10																																															
7.	Оцінка індивідуального завдання	10																																															
	ВСЬОГО	100																																															
Вимоги до документації	Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 2-3 дні. Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.																																																

I. Календарний графік проходження практики (додаток 4)

містить інформацію про діяльність практиканта на весь термін проходження практики: розробка й підготовка виховних заходів, відвідування уроків учителів-предметників, ознайомлення з підготовкою вчителя-предметника до уроку, відвідування уроків у закріпленому класі, виготовлення дидактичних матеріалів та ін. виконана робота завіряється методистами від кафедр, вчителем-предметником, чи класним керівником. Студент повинен обов'язково мати при собі графік (у роздрукованому вигляді) у ході практики.

II. Психолого-педагогічний щоденник студента-практиканта (у роздрукованому вигляді). *Практикант обов'язково повинен мати щоденник із собою під час перебування на базі практики!!!*

III. Звіт про проходження практики (у роздрукованому вигляді) Звіт складається з чотирьох частин: 1) навчальна робота; 2) позакласна (виховна) робота; 3) методична робота; 4) висновки.

IV. Характеристика на студента-практиканта. (додаток 7) (у роздрукованому вигляді)

У характеристиці зазначається кількість проведених уроків, позакласних заходів з історії, факультативів, гуртків, вказується допомога у підготовці дітей до олімпіади, участь у педрадах і методоб'єднаннях, підготовці дидактичних матеріалів і т.п. Вчитель-предметник визначає на якому науковому й організаційно-методичному рівнях проводилися уроки й позакласні заходи, як студентом вирішувалися навчально-виховні завдання, чи раціонально застосовувалися різноманітні методи і засоби навчання, форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та прийоми активізації школярів із врахуванням їх вікових особливостей та індивідуальних особливостей, як підтримувалася дисципліна. Вчитель-предметник виставляє загальну оцінку за навчальну роботу. Класний керівник (куратор) заповнює другу частину відомості-характеристики й виставляє загальну оцінку за виховну роботу, відзначаючи сильні і слабкі сторони у діяльності студента. У характеристиці обов'язково виставляється вмотивована оцінка від 1 до 50 балів. Завіряє відомість-характеристику директор ЗЗСО підписом і печаткою.

У. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики, а також висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики.

Складений студентом звіт (щоденник, календарний графік, звіт про проходження практики, характеристика на студента-практиканта, відгук осіб, які перевіряли проходження практики, а також висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження

практики) повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. в друкованому та електронному вигляді.

VI. Конспекти уроків (підготувати за день до проведення уроку).

VII. Конспект позакласного заходу (підготувати за день до проведення заходу).

VIII. Конспект та аналіз виховного заходу (підготувати за день до проведення заходу).

IX. Психолого-педагогічна характеристика на учня.

X. Аналіз заняття історії, відвіданого студентом. Правильний і глибокий педагогічний аналіз уроку сприяє поліпшенню як усього навчального процесу, так і окремих його ланок.

XI. Індивідуальне завдання.

Критерії оцінювання фахової підготовки (10 балів)

9-10 балів – Високий рівень фахової підготовки.

Відмінне володіння знаннями політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку як в Україні, так і в світі, розуміння основних понять, термінів та концепцій; представлення основних періодів історії України як суголосних із відповідними періодами європейської історії; відображення ключових подій, явищ та процесів історії України та світу крізь призму викликів і суспільних відповідей на них, глибокі знання педагогіки, психології та методики навчання історії, відмінне розуміння основних педагогічних концепцій та психологічних особливостей учнів різних вікових категорій; вміння інтегрувати знання з університетських дисциплін у навчальний процес;

7-8 балів – Достатній рівень. Студент має достатні знання основних політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку України та світу, однак допускає незначні прогалини в розумінні деяких складних аспектів або подій. Він може пояснити основні поняття, терміни та концепції, але інколи є незначні помилки. Знання історії України і європейських періодів в цілому відповідають вимогам, хоча є деякі упущення в деталях або вказівці на ключові взаємозв'язки між подіями; не завжди здатен пояснити глибину зв'язків між подіями або комплексність історичних процесів; добрі знання педагогіки, психології та методики навчання історії, достатнє розуміння основних педагогічних концепцій та психологічних особливостей учнів різних вікових категорій; добре вміння інтегрувати знання з університетських дисциплін у навчальний процес;

4-6 балів – Задовільний рівень. Студент має поверхневе розуміння політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій

розвитку України та світу. Він допускає значні прогалини в знанні ключових аспектів історії, політики та культури, що призводить до неточностей при поясненні основних понять, термінів та концепцій. Його здатність бачити складність і взаємозв'язки між подіями обмежена, аналіз часто є спрощеним або неповним. Відсутність точних знань може призводити до помилок у трактуванні історичних процесів. Однак загальний рівень знань дозволяє студенту виконувати базові завдання, але потребує суттєвого вдосконалення. Задовільні знання педагогіки, психології та методики навчання історії, недостатньо добре розуміння основних педагогічних концепцій та психологічних особливостей учнів різних вікових категорій; задовільне вміння інтегрувати знання з університетських дисциплін у навчальний процес; **0–3 балів** – Низький рівень фахової підготовки. Студент має серйозні прогалини в знаннях основних політичних, економічних, соціальних та культурних тенденцій розвитку України та світу. Його розуміння ключових понять, термінів та концепцій є поверхневим або зовсім відсутнє. Студент не здатен адекватно представити основні періоди історії України та їх зв'язки з європейськими подіями. Його виклад є фрагментарним, містить значні помилки або неточності, що утруднює розуміння основних історичних процесів. Він не виявляє розуміння складності та взаємозв'язку історичних процесів, часто плутає важливі дати та події, не здатний пояснити їх значення. Аналіз, якщо й є, носить поверхневий або недостовірний характер. Студент часто не може правильно визначити важливі події, явища чи процеси, що свідчить про відсутність глибоких знань з предмету. Незадовільне знання педагогіки, психології та методики навчання історії, не розуміння основних педагогічних концепцій та психологічних особливостей учнів різних вікових категорій; не вміння інтегрувати знання з університетських дисциплін у навчальний процес.

Критерії оцінювання проведення уроків (20 балів)

16–20 балів – Високий рівень

- Урок структурований і логічно побудований, чітко визначена мета та завдання уроку.
- Всі етапи уроку (вступ, основна частина, заключення) виконуються на високому рівні, всі етапи злагоджені й органічно пов'язані між собою.
- Використовуються різноманітні методи і прийоми, що відповідають змісту та цілям уроку. Застосовуються як традиційні, так і інноваційні методи (проектна діяльність, інтерактивні технології, групова робота тощо).
- Урок спрямований на активну участь учнів, стимулює їх до самостійної роботи, аналізу та критичного мислення.
- Використання різних видів навчальних матеріалів (мультимедійні презентації, історичні документи, карти, відео тощо) для створення максимально інтерактивного навчального середовища.
- Урок адаптований до індивідуальних потреб учнів, з урахуванням їхніх знань, інтересів та здібностей.
- Чітке організування зворотного зв'язку: вміння визначити результати навчання і коригувати хід уроку.
- Студент ефективно керує часом уроку, всі етапи завершуються вчасно.

11–15 балів – Достатній рівень

- Урок структурований, але інколи виявляються незначні труднощі в переходах між етапами уроку або в плануванні часу.
- Використовуються основні методи навчання, але з деякими обмеженнями або недоліками в організації активної участі учнів.
- Інтерактивні методи застосовуються, але в обмеженому обсязі. Урок може не повною мірою забезпечувати активну участь учнів.
- Матеріали для уроку підготовлені, але є потреба в їх більшій різноманітності або кращому адаптуванні до потреб учнів.
- Використовуються загальні методи оцінки та коригування ходу уроку, але вони не завжди ефективно відображають індивідуальні потреби учнів.

6–10 балів – Середній рівень

- Урок в цілому має чітку структуру, але зустрічаються проблеми з організацією та переходами між етапами.
- Використовуються лише традиційні методи викладання, мало варіативності у підходах до учнів.
- Під час уроку учні мають обмежену можливість брати участь у активній діяльності або самостійно застосовувати здобуті знання.
- Матеріали уроку не завжди відповідають рівню знань учнів або потребують вдосконалення.
- Урок не завжди відповідає індивідуальним потребам учнів, відсутній ефективний зворотний зв'язок або корекція діяльності в реальному часі.

0–5 балів – Дуже низький рівень

- Урок має численні недоліки в структурі та організації, багато етапів уроку не завершуються вчасно.
- Використовуються лише базові методи викладання без активного залучення учнів до навчального процесу.
- Урок не враховує індивідуальні потреби учнів, відсутня різноманітність у методах і прийомах.
- Під час уроку відсутня організація активної діяльності учнів, урок не забезпечує інтерактивність або критичне мислення.
- Матеріали для уроку недостатньо підготовлені або невідповідні змісту уроку.

Критерії оцінювання проведених виховних і позакласних заходів (15 балів)

13–15 балів – Високий рівень

- Мета заходу чітко сформульована і відповідає віковим, психологічним і освітнім потребам учнів.
- Всі матеріали і засоби (мультимедійні презентації, ігри, відео, плакати) організовані на високому рівні, з урахуванням потреб учнів.
- Використовуються сучасні, інтерактивні та інноваційні методи, що активно залучають учнів до діяльності (групові обговорення, рольові ігри, проектна діяльність).
- Учні активно беруть участь у заході, проявляють зацікавленість і мотивацію, самостійно виражають свої думки та ідеї.
- Захід значно сприяє розвитку моральних, етичних,

громадянських та соціальних цінностей учнів, допомагає формувати позитивну соціальну та емоційну поведінку.

- Створюється позитивна, дружня атмосфера, де учні відчують себе вільно, підтримуються та заохочуються до самовираження.
- Виконано рефлексію заходу, що дозволяє оцінити результати та визначити напрямки для подальшого розвитку заходів.

9–12 балів – Достатній рівень

- Мета заходу сформульована, але може бути дещо неузгоджена з рівнем розвитку учнів або з психологічними особливостями групи.
- Матеріали і засоби підготовлені, однак деякі аспекти можуть бути недостатньо продумані або не зовсім відповідати меті заходу.
- Використовуються традиційні методи, але їх комбінація не завжди оптимальна для досягнення максимального результату. Можлива недостатня інтерактивність.
- Учні беруть участь, але участь не завжди є повною або деякі учні залишаються неактивними.
- Захід має виховний вплив, але в цілому не досягнуто глибоких змін у ставленні учнів до моральних, етичних чи громадянських цінностей.
- Створено підтримуючий мікроклімат, проте інколи спостерігаються моменти напруги або неувереності учнів.
- Студент проводить рефлексію заходу, але не завжди детально оцінює всі аспекти або не пропонує ефективних шляхів вдосконалення.

5–8 балів – Середній рівень

- Мета заходу сформульована, але має певні неузгодженості або є занадто загальною для досягнення конкретних результатів.
- Матеріали підготовлені, але їх якість або відповідність завданням заходу недостатня. Важливі моменти не враховані або виконані поверхнево.
- Основний акцент на традиційних методах, без достатнього застосування інноваційних та інтерактивних підходів. Це обмежує ефективність заходу.
- Учні не беруть активної участі або їхня залученість до заходу обмежена. Можливо, деякі учні відчують себе незацікавленими чи відстороненими.
- Захід має виховний ефект, але він поверхневий і не призводить до помітних змін у поведінці або ставленні учнів.
- Створено не зовсім комфортну атмосферу, в якій учні не відчують повної підтримки або де є моменти напруги.
- Студент проводить рефлексію, але не здатен чітко оцінити ефективність заходу або пропонує поверхневі рішення для вдосконалення.

0–4 бали – Низький рівень

- Мета заходу не сформульована або суперечлива, що ускладнює досягнення результату.
- Матеріали не підготовлені або значно не відповідають вимогам заходу. Підготовка заходу була неуважною або не завершеною.
- Використано лише обмежений набір традиційних методів, які не сприяють залученню учнів до активної участі.
- Учні не залучені до заходу, не проявляють зацікавленості чи

бажання брати участь.

- Захід не справляє виховного впливу на учнів, не сприяє зміні їхнього ставлення до етичних, соціальних чи моральних цінностей.
- Виховний захід проводиться в несприятливій атмосфері, де учні не відчувають себе комфортно або зацікавлено.
- Студент не проводить оцінку результатів заходу або дає поверхневі та необґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання звіту проходження практики (10 балів)

9–10 балів – Високий рівень. Звіт містить повну інформацію про всі етапи проходження практики, включаючи мету, завдання, зміст діяльності, досягнуті результати та труднощі. Всі аспекти практики описані детально. Звіт містить глибокий аналіз проведених уроків, виховних заходів і самопочуття вчителя, з чітким виокремленням сильних і слабких сторін своєї діяльності. Виконано детальну рефлексію над досвідом. Звіт добре структурований, логічно побудований, чітко оформлений відповідно до вимог (написаний зрозумілою мовою, розбитий на розділи). Звіт містить посилання на теоретичні знання та методичні рекомендації, які використовувалися під час практики, а також їхнє застосування до конкретних ситуацій. Відображено інноваційні підходи, оригінальні ідеї, що були реалізовані під час практики, а також самостійний підхід до організації навчального процесу.

7–8 балів – Достатній рівень. Звіт містить основні моменти практики, але деякі аспекти описані поверхнево. Відсутні або слабо висвітлені певні важливі моменти, як, наприклад, труднощі або досягнуті результати. Звіт містить загальний аналіз виконаної роботи, проте може бути обмежений у глибині і детальності. Рефлексія на достатньому рівні. Звіт оформлений за основними вимогами, однак може бути не до кінця організований або деякі розділи не зовсім логічно пов'язані між собою. Декілька теоретичних аспектів згадуються, але їх зв'язок з практикою не завжди чітко пояснений. Звіт містить основні методи роботи, однак вони могли б бути більш інноваційними або оригінальними.

5–6 балів – Середній рівень. Звіт охоплює лише загальні моменти проходження практики, значні деталі або важливі моменти залишені поза увагою. Звіт містить лише загальні висновки без глибокого аналізу або самооцінки виконаної роботи. Є окремі моменти, які потребують уточнення. Звіт має недоліки в структурі (несистематизовані або нецілісні розділи, погано оформлені). Звіт лише частково містить теоретичні аспекти, які не завжди коректно застосовуються до описуваних ситуацій. Звіт не містить оригінальних або новаторських ідей, а підхід до організації навчальної роботи є стандартним або типовим.

0–4 бали – Низький рівень. Звіт містить недостатньо інформації про проходження практики або не має чіткої структури. Багато важливих моментів взагалі не згадуються. Звіт не містить рефлексії над виконаною роботою, відсутній аналіз сильних і слабких сторін діяльності. Звіт хаотично оформлений або зовсім не відповідає вимогам до структури та оформлення. Звіт не містить посилань на теоретичні або методичні джерела, або їхнє використання є зовсім незначним. Звіт не демонструє самостійного підходу до виконання практики або не містить оригінальних ідей.

Критерії оцінки психолого-педагогічної характеристики на учня

(15 балів)

13–15 балів – Високий рівень. Психолого-педагогічна характеристика містить всебічний аналіз розвитку учня, включаючи особливості його особистості, емоційної та соціальної зрілості, мотивації до навчання, рівень самоконтролю, інтереси, здібності та схильності. Оцінка учня є чіткою, логічною та конкретною. Використано точні психологічні терміни та методи, надано детальний опис поведінки, навчальної діяльності та взаємодії з іншими учнями. У характеристиці використовуються теоретичні знання з психології та педагогіки. Чітко показано, як ці знання допомагають у формуванні ефективних підходів до навчання та виховання цього учня.

10–12 балів – Достатній рівень. Характеристика включає загальний опис учня, але окремі аспекти, такі як особливості емоційного розвитку або соціальних взаємодій, можуть бути недостатньо деталізовані. Оцінка учня є достатньо чіткою, але деякі моменти потребують уточнення або більш детального пояснення. Деякі описані поведінкові чи навчальні характеристики учня залишаються поверхневими. Зв'язок з теоретичними знаннями та методами є, але не в повному обсязі. Деякі аспекти могли б бути розкриті глибше.

7–9 балів – Середній рівень. Опис учня є загальним, без глибокого аналізу індивідуальних особливостей. Деталізація в описі психологічних характеристик і поведінкових проявів учня недостатня. Оцінка учня є неповною або вимагає уточнень. Зазначені риси учня не завжди чітко описуються або суперечать одна одній. Технічні або психологічні терміни використовуються обмежено, зв'язок з теорією не завжди виявлений. Методологія та підхід до оцінки учня є спрощеними.

4–6 балів – Низький рівень. Характеристика не містить достатньо інформації про учня, опис його особистості та навчальної діяльності поверхневий або обмежений. Визначення сильних і слабких сторін учня не відповідає реальній ситуації, може бути упередженим або неточним. У характеристиці не використовуються психологічні або педагогічні терміни. Відсутній зв'язок із теоретичними основами, що ускладнює обґрунтування оцінок.

0–3 бали – Невідповідний рівень. Опис учня майже відсутній або є надто поверхневим. Основні характеристики та прояви поведінки не розкриваються. Відсутні оцінки щодо розвитку учня, або вони явно неправильні чи неприємні. Немає конструктивного аналізу.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (10 балів)

9–10 балів – Високий рівень. Завдання виконано повно та детально, з урахуванням усіх вимог. Інформація надана чітко, охоплюючи всі аспекти поставленого завдання. Відповідь продумана і демонструє глибоке розуміння теми. Виконання завдання супроводжується детальним аналізом, обґрунтуванням вибору підходів або рішень. Аргументація точна, логічна і обґрунтована відповідними теоретичними знаннями. Завдання вирішено самостійно, з використанням новаторських або оригінальних підходів. Є прояв самостійного мислення та інноваційних ідей. Завдання має чітку структуру, є логічно послідовним і грамотно оформленим.

7–8 балів – Достатній рівень. Завдання виконано відповідно до основних вимог, однак деякі деталі або аспекти залишені недосконалими або поверхневими. Деякі елементи потребують уточнення або розвитку. Завдання виконано в межах стандартних

	<p>підходів, без значних нововведень, однак виконано самостійно і з використанням відповідних джерел. Завдання добре структуроване, але може містити незначні недоліки в оформленні чи послідовності викладення.</p> <p>5–6 балів – Середній рівень. Завдання виконано, але воно містить прогалини або недостатньо деталізоване. Окремі важливі моменти не розкриті або залишені без уваги. Є деякі невизначеності або неточності. Завдання виконано без особливої самостійності або оригінальності, але з певними спробами внести індивідуальні елементи. Завдання структуроване, але оформлення має недоліки, що ускладнюють сприйняття інформації. Можливі помилки в форматуванні чи граматиці.</p> <p>3–4 бали – Низький рівень. Завдання виконано частково, з великими прогалинами у виконанні, або деякі важливі елементи завдання зовсім не виконано. Завдання виконано з мінімальною самостійністю або без неї, без індивідуальних підходів або інновацій. Завдання має серйозні недоліки в структурі та оформленні, що ускладнює його розуміння і сприйняття.</p> <p>0–2 бали – Невиконано або несуттєво виконано. Завдання не виконано взагалі або викладено в такій формі, яка не відповідає умовам завдання. Завдання виконано без самостійності, просто переписано з інших джерел, без внесення власних ідей чи підходів. Завдання не структуроване, не має належного оформлення чи взагалі не відповідає вимогам до зовнішнього вигляду.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Відвідування та активна участь студентів під час всіх етапів практики є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи: пасивне відвідування уроків, участь в консультаціях з викладачами-методистами і вчителями методистами, участь в навстановчій і підсумковій конференціях, проведення уроків, позакласних і виховних заходів і т.ін ін.</p> <p>За умови відсутності студента (-ки) з вагомих причин практика переноситься в рамках семестру, якщо поважних причин немає виставляється негативна оцінка за практику. на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях, КСР або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 15.00 год. – 16.00 год. У випадку плагіату, виявів академічної недобропорядності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Студент, який провів усі форми практики, отримав позитивну характеристику зі школи і вчасно здав документи практики допускається до складання заліку</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>форма контролю залік; форма здачі (усна).</p> <p>Високий рівень (16-20 балів). Якісна підготовка та проведення уроків і виховних заходів із використанням сучасних методик і технологій. Високий рівень знань педагогіки, психології та предмету, уміння інтегрувати теорію у практичну діяльність. Оформлення документації (звіт, щоденник практики, психолого-педагогічні характеристики) виконано в повному обсязі, без помилок. Виявлення творчості, ініціативи, здатності до самостійного аналізу та рефлексії власної діяльності.</p> <p>Достатній рівень (11–15 балів). Проведення уроків і заходів на належному рівні, з деякими недоліками у методиці чи організації. Впевнене володіння знаннями педагогіки, психології та предмету, з окремими прогалинами у практичному застосуванні. Документація</p>

	<p>оформлена переважно якісно, але можливі незначні помилки чи недоліки. Уміння виконувати поставлені завдання, але із періодичними рекомендаціями або підтримкою наставників. Добра рефлексія</p> <p>Середній рівень (6–10 балів). Проведення уроків і заходів із помітними недоліками в підготовці, організації або методичному забезпеченні. Знання педагогічних і предметних основ фрагментарні, з помітними прогалинами. Документація містить помилки, записи неповні або виконані формально. Обмежена здатність до самостійного виконання завдань і аналізу своєї діяльності.</p> <p>Низький рівень (0–5 бали). Невиконання основних завдань практики або суттєві помилки у проведенні уроків і заходів. Відсутність системних знань із педагогіки, психології чи предмету, значні прогалини в уміннях. Документація оформлена формально або зовсім не подана. Відсутність ініціативи, мотивації та здатності до аналізу власної діяльності</p>
7. Політика практики	
<p>Документація практики:</p> <p>..... Академічна доброчесність:</p> <p>..... Відвідування практики:</p> <p>.....</p>	<p>Документація практики</p> <p>Документація є важливим елементом педагогічної практики, що забезпечує систематичне відображення результатів навчально-виховної діяльності студентів. Вона включає в себе: календарний графік практик, щоденник практики, де фіксуються деталі проведених уроків, виховних та позакласних заходів, а також спостереження за учнями та педагогічними процесами, конспекти уроків, виховних і позакласних заходів, психолого-педагогічна характеристика на учня, аналіз відвіданого уроку ін. Окрім цього, важливою частиною документації є звіт про проходження практики, де студент детально описує виконані завдання, проблеми, що виникали в процесі роботи, та шляхи їх вирішення. Усі матеріали мають бути правильно оформлені, відповідати вимогам педагогічної практики та мати рефлексивний характер, що дозволяє оцінити професіоналізм майбутнього вчителя.</p> <p>Академічна доброчесність</p> <p>Дотримання принципів академічної доброчесності є невід'ємною складовою педагогічної практики. Студенти повинні виконувати всі завдання самостійно, уникати будь-яких форм академічного шахрайства, таких як плагіат, фальсифікація даних або підробка документації. У процесі підготовки звітів, психолого-педагогічних характеристик та інших документів важливо посилатися на достовірні джерела інформації та дотримуватися встановлених вимог щодо оформлення. Академічна доброчесність також включає етичну поведінку в роботі з учнями, дотримання конфіденційності отриманих під час практики даних і повагу до педагогічного колективу школи. Високий рівень академічної доброчесності сприяє формуванню професійної відповідальності, чесності та довіри до майбутнього фахівця.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Наказ №529 від 27.09.2022 р. “Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету” Наказ №530 від 27.09.2022 р. “Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).</p>

	<p>Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція)</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція)</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Наказ 1093 про створення комісії</p> <p>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”</p> <p>https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p>Відвідування практики є обов’язковим!!! У випадку поважних причин (хвороба) пратика може бути перенесена, але не пізніше поточного семестра.</p>
--	---

8. Рекомендована література

Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standativ-rovnoyizagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 12.05.2022).

[Закон України "Про освіту"](#)

[Закон України "Про повну загальну середню освіту"](#)

[Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо вдосконалення науково-методичного забезпечення освіти та якості навчальної літератури"](#)

[Постанова Верховної Ради України "Про Заяву Верховної Ради України "Про використання політичним режимом російської федерації ідеології рашизму, засудження засад і практик рашизму як тоталітарних і людиноненависницьких"](#)

Концепції "Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи" (рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 27.10.2016 року № 10)

Концепції педагогічної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776)

[Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти \(з дипломом молодшого спеціаліста\)"](#) (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 року № 2736)

[Навчальні програми для 7 - 9 класів](#)

Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів : навчально-методичний посібник / за ред. А. Л. Черній ; відп за вип. В. М. Салтишева. Рівне : РОШПО, 2022. 168 с.

Наказ Міністерства освіти і науки України 30 липня 2024 року № 1072 «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1072729-24#Text>

Психологічний супровід і підтримка учасників освітнього процесу в умовах упровадження Нової української школи (з досвіду роботи фахівців психологічної служби) : метод. посібник / уклад. В. В. Байдик. Харків : Друкарня Мадрид, 2018. 102 с.

Програми середньої загальноосвітньої школи. Історія України 5-11 класи. Всесвітня історія. 6-11 класи. К., 2024.

Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введений наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 28 квітня 2023 р. № 246) посилання: URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-taprovedennia-praktyky-2023.pdf>

Галицька-Дідух Т.В. Виробнича (педагогічна) практика. Методичні рекомендації для студентів III курсу спеціальності 014 «Середня освіта (історія)». Івано-Франківськ, 2024. 263 с.

Треф'як Я. Методика краєзнавчої роботи в національній школі. Івано-Франківськ, 2002. 110 с.

Ворожейкіна О. Сьогодні в нашому класі...Години спілкування, сценарії свят та інші заходи. 5-6 класи. Х.: Вид.група «Основа», 2008. 203 с.

Туріщева Л., Гончаренко О. Вивчення особистості школяра і педагога. Х:Вид. група «Основа», 2007. 144 с.

Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. К.: *Гене́за*, 2005. 328 с.

Байль Бригіта. Дитина чемна і нечемна / Пер. з нім. М. Трофимука. Львів: *Свічадо*, 2007. 256 с.

Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія. Київ: *Наукова думка*, 2000. 190 с.

Подобєд О. А. Історія України. 5, 7 класи: Нестандартні уроки. Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 160 с.

Пометун О. І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн./ О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

Джон Дьюї. Моральні принципи в освіті / Пер. з англ. Мирослава Олійник. Львів: *Літопис*, 2001. 32 с.

Шашура Л. Нестандартні уроки з історії України та всесвітньої історії в школі: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 64 с.

Бесіди на етичні теми зі старшокласниками /упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко. К.: Шк. світ, 2009.128 с.

Нікітіна І. П. Науково-дослідницька діяльність учнів. 5-11 класи / автори-упорядн.: І. П. Нікітіна, Ю. О. Нікітін, В. В. Шеліхова, О. Л. Кожем'яка. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 144 с.

Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П. Критичне мислення: як цього навчати. Науково-методичний посібник. Х.: Видавничча група «Основа»: «Тріада+», 2007. 112 с.

Книга вчителя історії, етики, основ правознавства: Довідково-методичне видання / Упоряд. Р. І. Євтушенко, О. В. Галєгова. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 224 с.

Рейс Філ. Секрети успішного навчання: практичні поради для студентів/ Пер. з англ. О. Гладкого. Львів: *Свічадо*, 2006. 256 с.

Венцева Н. О. Дискусійні методи на уроках всесвітньої історії: 7-8 класи / Передмова К. О. Баханова. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 160 с.

Левітас Ф. Л., Салата О. О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Х.: Вид. Група «Основа», 2006. 96 с.

Мисан В.О. Писемні джерела на уроках історії: 5—11 класи: навчально-методичний посібник. К.: *Шк. світ*, 2009. 104 с.

Баханов К. О. Організація особистісно-орієнтованого навчання. Порадник молодого вчителя Історії. Х.: Вид. група «Основа», 2008. 159 с.

Святокум О. Підсумкові контрольні роботи з історії України: концепція, зміст, методика оцінювання. *Історія в школах України*. 2011. №2-3. С.8-14.

Терно С. Чому важливо розвивати критичне мислення учнів? *Історія в школах України*. 2011. №10. С.30-34.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ. Академвидав. 2004.

Мирошниченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності - історія) [Текст]: навч.посібник. К. : ЦУЛ, 2018. 296 с.

Цюняк О. Формування професійної готовності майбутніх педагогів до інноваційної діяльності [Текст]: практикум. Ів.-Франківськ : *НАІР*, 2020. 144 с.

Биков В. Ю. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій [Текст] : монографія; за ред. В.Ю.Бикова, Ю.О.Жука. К. : *Педагогічна думка*, 2008. 128 с.

Кондур О. С. Управління якістю освітніх систем в умовах глобалізації: теорія, методика організації, практика: монографія .Ів.-Франківськ : *НАІР*, 2018. 488с.

Освіта впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: монографія / За заг. ред. Л. Прокопів, В. Стинської / Авторський колектив: Л. Прокопів, В. Стинська, Г.Білавич, Б. Савчук, І. Єгорова, В. Ковальчук, Ю. Москаленко, О. Гевко, С. Довбенко, Л. Бандура, І Завулічна, М. Олексюк, Т. Паска, С. Юрченко. Івано-Франківськ:*НАІР*, 2022. 288 с.

Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І, Савчук Б.П, Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В.,

Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./ За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів/. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.

Кропельницька С. О., Кондур О. С., Криховецька З. М., Кулеша-Любінець М. М., Мигович Т. М. Проектна діяльність як інноваційний тренд розвитку Університету 4.0. Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку : монографія; за ред. Н.М. Рідей, Л.М. Панченко К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. С. 326-348.

Шарко В.Д. Сучасний урок. К., 2006.224 с

Баханов К. О. Організація особистісно-орієнтованого навчання : poradnik молодого вчителя історії. Харків : *Основа*, 2008. 159 с

Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Савченко, О. Досвід реформування української освіти: уроки і подальший поступ [Текст]. *Шлях освіти*. 2010. № 3. С. 2-6.

Кочубей, В. І. Шляхи модернізації освіти України в умовах інформаційного суспільства [Текст]. Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науковометодичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка у 2007 р. / [ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.]. Суми : [СумДПУ ім. А. С. Макаренка], 2008. С. 133-134.

Освітні технології: Навчал.метод. посібник /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. К. :А.С.К., 2001. 256 с.

Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf> (дата звернення: 08.05.2024).

Лещенко М.П. Колаборативний підхід до розвитку ІКТ-компетентностей учителів і учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. №5 (31). Режим доступу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>. (дата звернення: 08.05.2024).

Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін / ред.: О. А. Дубасенюк; Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. Житомир, 2004. 262 с.

Ставицька І. В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. ELR : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>(дата звернення: 25.05.2022).

Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О. І. Огієнко. Київ: Інститут педагогічної освіти та освіти дорослик НАПН України, 2016. 314 с.

Мультфільм за 5 хвилин: онлайн-сервіси для створення анімації та монтажу <https://www.youtube.com/watch?v=tu93uGSCybg> (дата звернення: 25.05.2022).

Інформаційно-технологічний підхід до вирішення проблеми освіти [Текст]. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : Університетська книга, 2013. С. 196-205.

Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.- метод. посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

Мадзігон В. М., Нісімчук А. С. Технологія креативної педагогічної освіти: монографія / Ін-т пед. технологій. Луцьк: Твердиня, 2011. 509 с.

Reis, A. (2015) Thinking about Y.O.U (Your Online Utilities) about your didactic presentations and videos (14m10). Author and video director <https://youtu.be/zk400mYhkYs>(дата звернення: 15.06.2024).

Glazunova, O., Shyshkina, M. (2018). The Concept, Principles of Design and Implementation of the University Cloud - based Learning and Research Environment. Proceedings of the 14th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer, Volume II : Workshops (2104), 332-347. http://ceur-ws.org/Vol-2104/paper_158.pdf. (дата звернення: 25.05.2022).

Khan, M., & Lulwani, M. (2023). Inspiration of Artificial Intelligence in Adult Education: A Narrative Overview. OSF Preprints, January 12. <https://doi.org/10.31219/osf.io/zjqmn>. Uzwyshyn, R. J. (2023). From Open Science and Datasets to AI and Discovery. Trends & issues in library technology, January 2023, 26-38. <http://doi.org/10.13140/RG.2.2.20360.70404> (дата звернення: 05.08.2024).

Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися. URL: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoyu-mozhe-butysuchasna->

[osvita/](#)(дата звернення: 20.06.2024).

Bondarenko, O., Pakhomova, O., Lewoniewski, W. (2019). The Didactic Potential of Virtual Information Educational Environment as a Tool of Geography Students Training. In: Kiv, A. E., Shyshkina, M. P. (eds.) Proceedings of the 2nd International Workshop on Augmented Reality in Education (AREdu 2019), Kryvyi Rih, Ukraine, March 22, 2019, CEUR-WS.org, pp. 13–23.

Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» [Текст]. Міністерство освіти і науки України, 2016. 34 с. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>(дата звернення: 21.06.2024).

Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Комп'ютерні ігри у процесі вивчення історії: американський досвід навчання учнів середньої школи // <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/5051>(дата звернення: 25.05.2022).

Aktay, S. (2022). The usability of Images Generated by Artificial Intelligence (AI) in Education. International technology and education journal, 6 (2), 51-62. 3

Alhumaid, K., Naqbi, S., ElSORI, D. & Mansoori, M. (2023). The adoption of artificial intelligence applications in education. International Journal of Data and Network Science, 7(1), 457-466. https://www.growingscience.com/ijds/Vol7/ijdns_2022_115.pdf. 4(дата звернення: 15.07.2024).

Awasthi, S., & Soni, Y. (2023). Empowering Education System with Artificial Intelligence: Opportunities and Challenges. Shodh Samagam, 6 (1). <http://www.shodhsamagam.com/admin/uploads/Empowering%20Education%20System%20with%20Artificial%20Intelligence%20%20Opportunities%20and%20Challenges.pdf>. 5

Вуків, В., Миколовський, Д., Моравчик, О., Свєтський, С., & Шышкіна, М. (2020).

The use of the cloud-based open learning and research platform for collaboration in virtual teams. Information Technologies and Learning Tools, 76(2), 304–320. <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3706>. (дата звернення: 11.05.2024).

Chaka, C. (2023). Fourth industrial revolution—a review of applications, prospects, and challenges for artificial intelligence, robotics and blockchain in higher education. Research and Practice in Technology Enhanced Learning (RPTEL), 18(2). <http://rptel.apsce.net/index.php/RPTEL/article/view/2023-18002>. (дата звернення: 14.06.2024).

Топчий Г. С. Ігрові педагогічні технології як умова професійного саморозвитку майбутнього вчителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Х., 2011. 20 с.

Богдановська Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках історії. *Рідна школа*. 2013. N 3. С. 62-65.

Баханов К. Традиції та інновації у навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: «*Просвіта*», 2002. 108 с.

Комп'ютерні ігри та мультимедіа як інноваційний підхід до комунікації / Матеріали II Всеукраїнської науково-технічної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів. Одеса, 29-30 вересня 2022 р. Одеса, Видавництво ОНТУ, 2022 р. 178 с.

Сігітов А. Сучасні інформаційно-комп'ютерні технології у процесі навчання історії: практичний аспект. *Історія України*. Сер., Шкільний світ. 2013. N 11(черв.). С. 13-17.

Group intellectual test: [Electronic resource] Access mode: http://gatchinapsi.narod.ru/05_arsenal/05-08_git.htm (дата звернення: 15.06.2024).

Computer game: a new area of psychological [Electronic resource] Access mode: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-326305.html> (дата звернення: 09.05.2024).

Computer game as an element of modern culture: [Electronic resource] Access mode: <http://ua.textr.com/erat-8411-1.html> 4. Computer games as an important factor in the formation of life skills [Electronic resource] Access mode: <http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28614/>

Formation of skills in the space of computer games: [Electronic resource] Access mode: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=27&c=395> (дата звернення: 20.06.2024).

What is eSports and how is this culture developed in Ukraine [Electronic resource] Access mode: <https://www.radiosvoboda.org/a/29189982.html> (дата звернення: 03.05.2024).

Хміль Наталія; Галицька-Дідух Тамара; Цяньці Ван. Використання віртуальної і доповненої

реальності в українській освіті// *Академічні візії*. 2023. №22. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/505>(дата звернення: 17.05.2024).

Галина Батрбеківна Черушева, Тетяна Олександрівна Кравцова, Тамара Вячеславівна Галицька-Дідух. Актуальні проблеми викладання педагогічних дисциплін: формування інтерактивного онлайн- середовища// *Академічні візії*. 2023. №19. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/384>(дата звернення: 14.06.2024).

Вікторенко І., Горобець Л. Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя контексті Концепції нової української школи. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Слов'янськ, 2019. Вип. 11. С. 93–106. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/197377/197523> (дата звернення: 23.07.2024).

Вчительський конструктор: створіть суперурок. Альманах ГО «Освіторія» / передм. З. Литвин. URL: <https://osvitoria.media/wpcontent/uploads/2022/05/%D0%90%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D0%B%D0%B0%D1%85.pdf> (дата звернення 25.05.2022).

Галюка О. Соціально-професійні ролі вчителя в умовах нової української школи. 2022. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovometodychna-robota/91-tendentsiyi-suchasnoyi-pidhotovkumaubutnikh-uchytelivpochatkovoyi-shkoly/263-sotsialno-profesijni-rolivchitelya-v-umovakh-povojiukrajinskoji-shkoly> (дата звернення 12.06.2024).

Дофамін для освіти: шукаємо формулу любові до навчання. URL: <https://edutalks.nus.org.ua/> (дата звернення 19.05.2024).

Емпатія. URL: <https://www.empatia.pro/empatiya/> (дата звернення 27.07.2024).

Марковська М. Як учителям підвищити стресостійкість та ресурсність. 2021. Ч. 1. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-uchytelyampidvyshhyty-stresostijkist-ta-resursnist-chastyna-1/> (дата звернення 09.05.2024).

Марковська М. Як учителю працювати зі своїми емоціями в інклюзивному класі. Пояснює психологиня. 2021. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-uchytelyu-pratsyuvatysya-zi-svoiyim-emosiyamy-vinklyuzyvnomu-klasi-rovasnyuye-psyhologynya/> (дата звернення: 07.07.2024).

Юрченко О. 9 типів інтелекту за Говардом Гарднером: який у ваших учнів? 2022. URL: <https://osvitoria.media/experience/9-typiv-intelektu-za-govardomgardnerom-yakuj-u-vashyh-uchniv/> (дата звернення 25.05.2022).

Яким має бути ідеальний учитель на думку батьків та самих педагогів – опитування. 2021. URL: <https://nus.org.ua/news/yakum-maye-butyidealnyj-uchytel-na-dumku-batkiv-ta-samyh-pedagogiv-oruvannya/> (дата звернення 11.07.2024).

Інструкція для роботи вчителя в додатку Google Jamboard. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/articles/10713/Jamboard.pdf> (дата звернення: 16.05.2024).

Google Jamboard: можливості для дистанційного навчання. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/news/google-jamboard-mozhlyvosti-dlia-dystantsiinonnavchannia-36229.html> (дата звернення: 19.07.2024).

Галицька-Дідух Т.В., Романюк В.Л., Задорожня Т.М. Використання штучного інтелекту в дистанційному навчанні: психолого-педагогічні умови. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка». 2024. № 5(39) 2024. С. 126-143.

Koziar, M., Lysenko, T., & Halytska-Didukh, T. (2024). Strategies for Preparing Teachers to Implement Virtual Reality in the Process of Personalized Learning. International Conference on Science, Innovations and Global Solutions. (pp. 445-448). Futurity Research Publishing. Polska, Łódź, 31.07.2024 p.